

Ks. Paweł R a b c z y ń s k i. *Znaki czasów według Marie-Dominique Chenu*. Olsztyn: Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne 2007 ss. 200.

Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne w Olsztynie opublikowało książkę pt. *Znaki czasów według Marie-Dominique Chenu* autorstwa ks. Pawła Rabczyńskiego¹. Jest to rozprawa doktorska z zakresu teologii fundamentalnej pisana pod kierunkiem ks. prof. Mariana Ruseckiego, obroniona na Wydziale Teologicznym KUL w 2003 roku. Bezpośrednio należy do dwóch obszarów badań. Pierwszy obejmuje kwestie teologiczne związane z metodą teologicznej refleksji nad procesami i wydarzeniami życia w świecie. W związku z tym dotyka kwestii eklezjologicznych, teologii kultury, teologii rzeczywistości ziemskich. Drugim obszarem badań, wzbogaconym o opracowanie ks. Rabczyńskiego, jest polska bibliografia na temat myśli jednego z najwybitniejszych teologów XX wieku, francuskiego dominikanina o. Marie-Dominique Chenu. Ponadto dysertacja odzwierciedla stan recepcji nauczania Vaticanum II w okresie czterdziestu lat po publikacji dokumentów soborowych.

Autor jest kapłanem diecezji warmińskiej. Odbył studia w Wyższym Seminarium Duchownym Metropolii Warmińskiej „Hosianum” w Olsztynie, na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim oraz w Paryżu jako stypendysta Rządu Republiki Francuskiej. Jest wicerektorem „Hosianum” Prowadzi też zajęcia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Jest autorem wielu artykułów naukowych i popularnonaukowych.

Do lektury książki wprowadza ks. prof. Marian Rusecki. Podkreśla aktualność zagadnienia podjętego w opracowaniu i potrzebę znajomości teologicznego rozumienia „znaków czasów” kształtującego eklezjalną świadomość zwłaszcza w odniesieniu do różnorodnych postaw antyhumanistycznych we współczesnej kulturze i cywilizacji.

---

¹ Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne, ul. Kard. Wyszyńskiego 11, 10-457 Olsztyn.

Książkę stanowią cztery rozdziały. Pierwszy opisuje podstawy „znaków czasów” Ten wątek rozwija tłumacząc kosmologiczne, antropologiczne i teologiczne podstawy „znaków czasów” Rozdział drugi przedstawia określenie „znaków czasów”, definiuje je, opisuje elementy strukturalne oraz typologię „znaków” Rozdział trzeci uczy rozpoznania „znaków czasów”, weryfikując kompetencje nauk humanistycznych i teologicznych w tej kwestii. Rozdział czwarty poświęcony jest hermeneutyce teologicznej „znaków czasów” z akcentem położonym na aspekt teologiczny i kościelny. Do opracowania dołączono dwie wersje streszczenia, w języku francuskim i niemieckim.

Autor prezentuje myśl M.-D. Chenu OP na temat „znaków czasów” szkicując specyfikę metodologiczną myśli teologicznej wybitnego Teologa. Przedstawia jego teologię jako „wrażliwą na współczesność” Akcentuje związek teologii Chenu z soborową koncepcją tożsamości eklezjalnej naznaczonej otwarciem Kościoła wobec środowisk niechrześcijańskich i niereligijnych. Opisuje sposób odczytywania przez Chenu treści teologicznych w wydarzeniach historycznych, kulturowych i religijnych życia społecznego. Jest to wątek bardzo ważny dla ukazania „znaków czasów”, jako jednej z metod refleksji teologicznej nad Bożym Objawieniem. Autor przedstawia różne koncepcje teologiczne „znaków czasów” Według Chenu są nimi wydarzenia historyczne o powszechnym znaczeniu, posiadające pozytywne cechy, które są interpretowane historiozabawczo.

Ks. P. Rabczyński zbadał wybraną kwestię teologiczną na podstawie oryginalnych – francuskojęzycznych wydań źródeł. Umożliwiło mu to ukazanie myśli Chenu wiernej niż na podstawie opracowania dostępnych tłumaczeń. Udokumentował parafrazowaną myśl, przytaczając w przypisach odpowiednie cytaty w wersji oryginalnej. Autor wybrał spośród pism Chenu osiem tytułów, które są pierwszorzędne dla badanej kwestii. Są to: dwutomowy zbiór *La Parole de Dieu* (1964), *Les signes des temps* (1965), *Les signes des temps. Réflexion théologique* (1967), *Peuple de Dieu dans le monde* (1966), *Pour une théologie du travail* (1955), *Théologie de la matière. Civilisation technique et spiritualité chrétienne* (1968), *Une école de théologie: Le Saulchoir* (1985), wywiad-rzeka *Jacques Duquesne interroge le Père Chenu. Un théologien en liberté* (1975). Analizowaną treść ks. Rabczyński ukazał też na tle pozostałych publikacji autora. W swojej refleksji wskazał na liczne miejsca w literaturze teologicznej polskojęzycznej i obcojęzycznej, omawiającej analogiczne kwestie teologiczne. Skupił się jednak na opracowaniach, które podejmują tematykę „znaków czasów” i myśli M.-D. Chenu. Wskazał na 43 opracowania, zasadniczo francuskojęzyczne, a także polskojęzyczne i niemieckojęzyczne, dotyczące teologii francuskiego Teologa. Zebrał obszerną literaturę teologiczną obejmującą refleksję nad „znakami czasów”, głównie polskojęzyczną, ale także autorów francuskich, angielskich, włoskich, niemieckich. Są to opracowania teologiczne z zakresu teologii fundamentalnej i dogmatycznej (głównie eklezjologia i traktat o wierze), historii teologii, teologii Soboru Watykańskiego II oraz metodologiczne.

Książka ks. Pawła Rabczyńskiego jest cenną pozycją dla polskiego czytelnika, wprowadzającą w myśl M.-D. Chenu. Jej wartość wyznacza także bogata, kompetentnie dobrana i wykorzystana literatura przedmiotu. Lektura książki ks. Pawła Rabczyńskiego daje czytelnikowi poczucie porządku metodologicznego w prezentacji owoców pracy nad obszernym źródłem. Z tego względu książka ta powinna znaleźć

się w kanonie lektur studentów teologii, jako przykład bardzo dobrej syntezy myśli jednego autora pod kątem wybranego zagadnienia teologicznego. Omawiana publikacja uczy także metody teologicznego poznania otwierającego umysł ludzki na prawdę Bożą nieustannie objawianą w życiu człowieka i w dziejach. Jest wartościowym przewodnikiem dla osób, które pragną kształtować swoją świadomość eklezjalną według nauczania Kościoła odnowionego na Soborze Watykańskim II.

Katarzyna Parzych-Blakiewicz
Zakład Teologii Dogmatycznej i Fundamentalnej
Wydział Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie